

Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2023 r.
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją przedmiotowych zadań.
Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na Lata 2022 - 2024
przyjętego Uchwałą Nr XXIV/206/22 Rady Gminy Nowinka z 9 marca 2022 r.

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177), w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające, tzn. rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W okresie od stycznia 2023 r. do grudnia 2023 r. realizowana była większość zadań z powołanego wyżej katalogu. Uchwałą Nr XXIV/206/22 Rady Gminy Nowinka z dnia 9 marca 2022 r. został przyjęty Gminny Program Wspierania Rodziny na Lata 2022 – 2024. Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Nowinka w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z art. 8 ustawy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- e) pomocy w integracji rodziny,
- f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- g) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodzin z terenu Gminy Nowinka jest prowadzone w formie pracy z rodziną prowadzoną przez pracownika socjalnego, asystenta rodziny, dzielnicowego, kuratora. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą. Tylko aktywne współdziałanie jej członków może przynieść efekty. Brak współdziałania, unikanie służb pomocowych i ich jednostronne zaangażowanie nie jest w stanie przynieść pozytywnych zmian.

W analizowanym okresie realizowane były zadania w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Pracę z rodzinami prowadził jeden asystent rodziny w wymiarze przeliczeniowym 0,25 etatu. Z uwagi na coraz większe potrzeby w Gminie Nowinka w zakresie wspierania rodziny (liczne problemy opiekuńczo - wychowawcze, alkoholizm, skutkujące m.in. umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sądu) pożądane było większe zaangażowanie asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego. Asystent rodziny i pracownik socjalny działają profilaktycznie, co z uwagi na charakter przedmiotowych spraw jest bezcenne.

Do podstawowych zadań asystenta rodziny należało:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, wychowania i opieki nad dziećmi, troski o edukację i rozwój dzieci, dbałość o zdrowie, zdrowe odżywianie, gospodarowanie budżetem domowym,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz problemów wychowawczych z dziećmi,
- reintegracja rodziny, kontakt rodziny z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, motywowanie do podtrzymania więzi rodzinnych, zaangażowanie rodziców w proces opiekuńczy, wychowawczy i edukacyjny dzieci, motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny kierownikowi ośrodka,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Na terenie Gminy Nowinka opieką asystenta w 2023 roku objęte były 4 rodziny, w tym 21 dzieci. Wszystkie rodziny miały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin wspieranych pomocą asystenta było: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie. Asystent pracuje w oparciu o opracowane dokumenty: plan pracy z rodziną, protokół ze spotkania z rodziną, miesięczne sprawozdania z pracy z rodziną, okresowa ocena sytuacji rodziny.

W pieczy zastępczej w roku 2023 roku przebywało 6 dzieci z terenu Gminy Nowinka. W rodzinach zastępczych umieszczonych było 3 dzieci, w tym w rodzinie zastępczej spokrewnionej - 1 dziecko. W placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 3 dzieci. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowince współfinansował koszty pobytu dzieci w

pieczy zastępczej, jako zadanie własne - obowiązkowe z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach zadań w zakresie wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowince sporządzał sprawozdania rzeczowo - finansowe z zakresu wspierania rodziny. Zapewniał wsparcie materialne dla ubogich rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Członkowie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze mieli możliwość korzystania z porad prawnych czy psychologicznych. Na bieżąco prowadzony był monitoring sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzona była także działalność informacyjno-edukacyjna. Upowszechniano ulotki Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Narodowego Programu Zdrowia i Polskiego Towarzystwa Psychologicznego („Przemoc w rodzinie - sytuacja osób doznających przemocy w rodzinie”, „Jak radzić sobie z przemocą? – Porady psychologiczne dla osób doznających przemocy”, „Procedura „Niebieskie Karty” – podstawowe informacje”, „Nadużywanie alkoholu a problem przemocy domowej”, „Przemoc w rodzinie z problemem alkoholowym”, „Wpływ doświadczeń z dzieciństwa w rodzinie z problemem alkoholowym na funkcjonowanie osoby w życiu dorosłym”, „Wpływ uzależnienia na życie rodzinne, diagnoza problemu i formy pomocy”, „Wpływ kontaktów z osobą uzależnioną na funkcjonowanie rodziny”). GOPS w Nowince upowszechniał stworzone przez siebie ulotki („STOP przemocy”, „Informacje o prowadzeniu poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, „Kampania Biała Wstążka”). Ulotki zawierały m.in. dane kontaktowe do instytucji działających na terenie Gminy Nowinka oraz gmin ościennych, w których osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogą uzyskać pomoc. Rozpowszechnianie ulotek odbywało się poprzez rozdawanie ich podczas wizyt pracowników socjalnych u rodzin w środowisku.

W celu dokonania monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na Lata 2022 - 2024 dokonano analizy danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem i pomocą ośrodka oraz analizy przeważających problemów w rodzinach. Dokonano porównania danych zawartych w tabelach 1 i 2 (punkt II Programu).

Tabela nr 1. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń

Wyszczególnienie	Rok 2022	Rok 2023
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	66	62
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	144	176
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	13	14
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	4	5
Liczba rodzin korzystających ze stypendium socjalnego	13	8
Liczba rodzin korzystających z Programu Za Życiem	0	1

Tabela nr 2. Powód trudnej sytuacji życiowej

Powód trudnej sytuacji życiowej klientów	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	42	116
Bezdomność	1	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	74
w tym: potrzeba ochrony wielodzietności:	8	59
Bezrobocie	14	25
Niepełnosprawność	27	74
Długotrwała lub ciężka choroba	14	28
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	17	73
w tym: rodziny niepełne	6	17
rodziny wielodzietne	3	23
Przemoc	1	3
Alkoholizm	9	20
Zdarzenie losowe	1	3

Z przeprowadzonej analizy wynika, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2023 roku ma tendencję malejącą w stosunku do roku poprzedniego.

Ponadto w ramach przedmiotowych zadań dotyczących wspierania rodziny w okresie od stycznia do grudnia 2023 r. ośrodek realizował zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Nowinka [Uchwała Rady Gminy Nowinka Nr XVIII/137/21 z 23 lutego 2021 r.).

Program przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Nowinka realizowany był w grupach zadań:

- prowadzenie przez GKRPA w Nowince punktu konsultacyjnego
- porady prowadzone przez specjalistę terapii uzależnień w Gminnym Ośrodku Kultury w Nowince, w trzeci czwartek każdego miesiąca w godzinach 14.00 – 18.00;
- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W ramach informowania i edukacji społeczności lokalnej prowadzone były działania:

- prowadzenie strony internetowej: <https://gops.gminanowinka.pl/>
- rozpowszechnianie materiałów informacyjnych.

Doskonalenie kompetencji służb i instytucji prowadzono poprzez:

- szkolenia wewnętrzne dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz pracowników instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- szkolenia pracowników Ośrodka.

Potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2024 roku.

Odnosząc się do potrzeb związanych z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny zauważyć trzeba wzrost ilości spraw związanych z realizacją zadań obowiązkowych Gminy z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Potrzebne są znaczne środki finansowe na współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, a także na szkolenia mające na celu podnoszenie kwalifikacji pracowników ośrodka, którzy przez profilaktykę mogą przyczynić się do zmniejszania kosztów współfinansowania pobytu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Nowinka, 18.03.2024 r.

Sporządziła:

p. o. Kierownika

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowince